

شب بیست و هفتم ماه رجب (شب مبعث)

شب مبعث از شب های مهم سال و بسیار ارزشمند است. و اعمالی برای این شب نقل شده است:
اول: **غسل** کردن در این شب مستحب است.

دوم: «شیخ طوسی» در «مصباح المتهدّج» روایتی را از امام جواد(علیه السلام) نقل کرده است که آن حضرت فرمود: «در ماه رجب، شبی است که از تمام آنچه که خورشید بر آن می تابد بهتر است و آن شب، شب «بیست و هفتم» ماه رجب است؛ که در صبح این شب، رسول خدا(صلی الله علیه و آله) به رسالت مبعوث گردید، و از شیعیان ما هر کس در آن شب عملی را انجام دهد، پاداش آن به اندازه عمل شصت سال خواهد بود!»
از آن حضرت سؤال شد: چه عملی در آن شب بهتر است؟

فرمود: پس از نماز «عشا» وقتی که خوابیدی، پیش از نیمه شب، یا پس از نیمه آن از خواب برمی خیزی و **دوازده رکعت نماز** می خوانی، در هر رکعتی، سوره «حمد» و یک سوره از سوره های کوچک مفصل (۱) را می خوانی؛ آنگاه در هر دو رکعتی که سلام نماز را دادی، می نشینی و هفت مرتبه سوره «حمد» و هفت مرتبه «معوذتین» (سوره فلق و ناس) و سوره های «توحید» و «کافرون» و سوره «قدر» و «آیه الكرسی» را هر کدام هفت مرتبه می خوانی؛ پس از آن این دعا را می خوانی:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ

ستایش خاص خدایی است که نگیرد فرزندی و نیست برای او در فرمانروایی شریکی و نیست

لَهُ وَّلِيٌّ مِّنَ الدُّلِّ، وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ بِمَعَاذِ عَرْكَ عَلِيٍّ

برایش یاوری از خواری و به بزرگی کامل بزرگش شمار خدایا از تو خواهم به حق چیزهایی که موجبات عزتت بر

اَرْكَانِ عَرْشِكَ، وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ، وَبِاسْمِكَ الْاَعْظَمِ الْاَعْظَمِ

پایه های عرشت می باشد و به حق سرحد نهایی رحمتت از کتابت و به نام بزرگتر بزرگتر

الْاَعْظَمِ، وَذَكَرَكَ الْاَعْلَى الْاَعْلَى، وَبِكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ، اَنْ

بزرگترت و به حق ذکرت که والاتر و برتر و اعلی است و به کلمات تام و تمامت که

تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَّآلِهِ، وَاَنْ تَفْعَلَ بِيْ مَا اَنْتَ اَهْلُهُ.

درود فرستی بر محمد و آلش و انجام دهی درباره من آنچه را تو شایسته آنی.

آنگاه هر حاجتی که داری از خداوند طلب کن. (۲)

سوم: **دوازده رکعت نماز** است که نحوه آن در اعمال شب نیمه رجب، بیان شد.

چهارم: **زیارت حضرت امیر مؤمنان علی (علیه السلام)** در این شب، از افضل اعمال است.

۱. مرحوم محدث قمی، سوره های کوچک مفصل را به سوره محمد، تا آخر قرآن تفسیر کرده است؛ ولی در روایت اقبال و زاد المعاد آمده است که: منظور از آن، سوره یس به بعد است. (اقبال، صفحه ۶۷۰ و زاد المعاد، صفحه ۳۵).

۲. مصباح المتهدج، صفحه ۸۱۳ و اقبال، صفحه ۶۷۰ و زاد المعاد، صفحه ۳۵.

کرامات قبر امیر مؤمنان (علیه السلام) در شب مبعث، به روایت

ابن بطوطه

«ابن بطوطه» (۱) در سفرنامه خود، درباره کراماتی که در شب بیست و هفتم رجب، از حرم امیر مؤمنان (علیه السلام) دیده شده چنین نقل می کند:

همه مردم این شهر (نجف) شیعه اند و از این حرم، کرامت ها ظاهر می شود که منشأ عقیده مردم، به وجود قبر علی (علیه السلام) در آن جا، همین کرامت هاست. از جمله آن که، در شب بیست و هفتم ماه رجب که آن را «**لیله المحیا**» می نامند، گروه بسیاری از سراسر عراق و فارس و روم بعد از نماز «عشا» در کنار روضه علی (علیه السلام) گرد می آیند و بیماران سخت، مثل افراد فلج و زمین گیر را کنار ضریح می گذارند و خود به نماز و ذکر و قرآن و زیارت، مشغول می شوند و چون پاسی از شب بگذرد، مریض ها شفا می یابند و صحیح و سالم می شوند و با ذکر **لا إله إلا الله، مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللهِ وَ عَلِيٌّ وَ لِيُّ اللهِ**، برمی خیزند، این حکایت در میان آنها بسیار معروف است. هر چند من خود، آن شب را درک نکردم، ولی داستان آن را از افراد مورد اعتماد شنیدم، همچنین در مدرسه حرم، سه تن از افراد زمین گیر را دیدم که یکی از «روم» آمده بود و دیگری از «اصفهان» و سوّمی از «خراسان» از حالشان جويا شدم، گفتند امسال به «**لیله المحیا**» نرسیده اند و منتظرند تا سال آینده، این شب را

درک کنند و شفا یابند، در این شب مردم از شهرهای مختلف در نجف جمع می شوند و بازار بزرگی نیز در آن شهر برپاست که تا ده روز ادامه دارد. (۲)

البته هم اکنون نیز در مناسبت های گوناگون در حرم های ائمه اطهار(علیهم السلام) از جمله حرم امیر مؤمنان(علیه السلام) و حرم امام رضا(علیه السلام) بیمارانی شفا می یابند که به یقین شما خوانندگان گرامی نیز از برخی از این کرامت ها و معجزات آگاهی دارید؛ و اخیراً در دفتر مخصوصی در آستانه های مقدسه، نام آنها پس از تحقیق کافی با تمام مشخصات ثبت می شود.

پنجم: مرحوم «کفعمی» برای شب مبعث این دعا را نقل کرده است:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالتَّجَلِّيِ الْعَظِيمِ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مِنَ الشَّهْرِ الْمُعْظَمِ،

خدایا از تو خواهم به حق بزرگترین تجلی (تو) در این شب از این ماه بزرگ

والمُرْسَلِ الْمُكْرَمِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَآلِهِ، وَأَنْ تَغْفِرَ لَنَا مَا أَنْتَ بِهِ مِنَّا

و به حق آن فرستاده گرامی که درود فرستی بر محمد و آتش و پیامبری برای ما آنچه را تو بدان از ما

أَعْلَمُ، يَا مَنْ يَعْلَمُ وَلَا نَعْلَمُ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي لَيْلَتِنَا هَذِهِ، الَّتِي بِشَرَفِ

داناتری ای که می دانی و ما نمی دانیم خدایا مبارک گردان بر ما در این شبی که به واسطه شرافت

الرِّسَالَةِ فَضَّلْتَهَا، وَبِكِرَامَتِكَ أَجَلَلْتَهَا، وَبِالْمَحَلِّ الشَّرِيفِ أَحَلَلْتَهَا،

رسالت آن را فضیلت دادی و به کرامت خویش بزرگش کردی و به جای باشرافتی درش آوردی

اللَّهُمَّ فَإِنَّا نَسْأَلُكَ بِالمَبْعَثِ الشَّرِيفِ، وَالسَّيِّدِ اللَّطِيفِ، وَالعُنْصُرِ العَظِيمِ،

خدایا پس از تو خواهیم به آن بعثت شریف و آن آقای بالطف و عنصرپارسا

أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَآلِهِ، وَأَنْ تَجْعَلَ أَعْمَالَنَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَفِي سَائِرِ

که درود فرستی بر محمد و آتش و قرار دهی اعمال ما در این شب و در سایر

الليالي مقبولةً، وَذُنُوبِنَا مَغْفُورَةً، وَحَسَنَاتِنَا مَشْكُورَةً، وَسَيِّئَاتِنَا

شبهها پذیرفته درگاهت و گناهانمان را آمرزیده و نیکیهایمان را مورد قدردانی و بدیهایمان را

مستورةً، وَقُلُوبِنَا بِحُسْنِ الْقَوْلِ مَسْرُورَةً، وَأَرْزَاقِنَا مِنْ لَدُنْكَ بِإِيْسَرٍ

پوشیده و دلهايمان را به گفتار نیک خرسند و روزبهایمان را از نزد خود به آسانی

مَدْرُورَةً، اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَرَى وَلَا تُرَى، وَأَنْتَ بِالْمَنْظَرِ الْعَالِيِّ، وَإِنَّ إِلَيْكَ

فراوان، خدایا تو می بینی ولی خودت دیده نمی شوی و تو در بلندترین دیدگاهی و بطور مسلم بازگشت

الرُّجْعِيِّ وَالمُنْتَهَى، وَإِنَّ لَكَ المَمَاتَ وَالمَحْيَا، وَإِنَّ لَكَ الأُخْرَةَ

و پایان بسوی توست و مرگ و زندگی بدست توست و انجام
وَالأُولَى، اَللّهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ اَنْ نَّذِلَّ وَنَخْزَى، وَ اَنْ نَأْتِيَ مَا عَنَّهُ تَنْهَى،

و آغاز از آن توست خدایا ما به تو پناه می بریم از خوار شدن و رسوایی و دست زدن به کاری که تو آن را قدغن کرده ای

اَللّهُمَّ اِنَّا نَسْئَلُكَ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَ نَسْتَعِيْذُ بِكَ مِنَ النَّارِ، فَاعِدْنَا مِنْهَا

خدایا ما از تو درخواست بهشت را به رحمتت داریم و پناه جوییم به تو از آتش دوزخ پس ما را به قدرت خویش

بِقُدْرَتِكَ، وَ نَسْئَلُكَ مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ، فَارْزُقْنَا بِعِزَّتِكَ، وَ اجْعَلْ اَوْسَعَ

از آتش پناه ده و از تو حور العین درخواست کنیم پس به عزت خویش روزیمان گردان و وسیعترین

ارْزاقِنَا عِنْدَ كَبِيْرٍ سِنِّنا، وَ احْسِنْ اَعْمَالِنَا عِنْدَ اقْتِرَابِ اجالِنَا، وَ اَطِّلْ فِى

روزی ما را در هنگام پیری ما قرار ده و بهترین اعمال ما را هنگام نزدیک شدن مرگمان مقرر دار و طولانی کن عمر ما را در

طاعتِكَ وَ ما يُقْرَبُ إِلَيْكَ، وَ يُحْظَى عِنْدَكَ، وَ يُزَلَّفُ لَدَيْكَ اَعْمَارِنَا،

طاعت خود و در آنچه موجب تقرب درگاهت شود و سبب بهره مندی نزد تو و نزدیکی تو گردد

وَ احْسِنْ فِى جَمِيْعِ احوالِنَا وَ اُمُوْرِنَا مَعْرِفَتِنَا، وَ لا تَكِلْنَا اِلى اَحَدٍ مِنْ

و در تمام احوال و کارهای ما معرفتمان را کامل و نیکو گردان و ما را به هیچ یک از خلق

خَلْقِكَ فَيْمَنْ عَلَيْنَا، وَ تَفَضَّلْ عَلَيْنَا بِجَمِيْعِ حوائِجِنَا لِلدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ،

خود وامگذار که بر سر ما منت گذارد و بر ما تفضل فرما به برآوردن تمام حاجتهای دنیا و آخرت ما

وَ اِبْدَأْ بِاَبائِنَا وَ اَبْنائِنَا، وَ جَمِيْعِ اِخوانِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ فِى جَمِيْعِ ما سَأَلْنَاكَ

و آغاز کن در تمام آنچه ما برای خودمان از توخواستیم برای پدران و فرزندانمان و همه برادران مؤمن

لِانْفُسِنَا، يا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ، اَللّهُمَّ اِنَّا نَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيْمِ، وَ مُلْكِكَ

ما ای مهربانترین مهربانها خدایا از تو خواهیم به حق نام بزرگت و فرمانروایی

الْقَدِيْمِ، اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اَنْ تَغْفِرَ لَنَا الذَّنْبَ الْعَظِيْمَ،

دیرینه ات که درود فرستی بر محمد و آل محمد و این که بیامری برای ما گناه بزرگ ما را

اِنَّهُ لا يَغْفِرُ الْعَظِيْمَ اِلاَّ الْعَظِيْمُ، اَللّهُمَّ وَ هَذَا رَجَبُ الْمُكْرَمِ الَّذِى اَكْرَمْتَنَا

که براستی نیامزد بزرگ را مگر شخص بزرگ خدایا این ماه رجب است که گرامی است و همان ماهی است که

ما را بدان گرامی

بِهِ، اَوَّلُ اَشْهُرِ الْحُرْمِ، اَكْرَمْتَنَا بِهِ مِنْ بَيْنِ الْأُمَمِ، فَلَكَ الْحَمْدُ يا ذَا الْجُودِ

داشته نخستین ماه محترمی است که ما را از میان همه امتهای بدن گرامی داشتی پس ستایش خاص توست ای صاحب جود

وَالْكَرَمِ، وَاسْتَلَّكَ بِهِ وَبِاسْمِكَ الْاَعْظَمِ الْاَعْظَمِ الْاَعْظَمِ، الْاَجَلَ الْاَكْرَمِ،

و بزرگواری پس از تو خواهیم بدین ماه و به حق نام اعظم و و اجل اکرم

الَّذِي خَلَقْتَهُ فَاسْتَقَرَّ فِي ظِلِّكَ، فَلَا يَخْرُجُ مِنْكَ إِلَى غَيْرِكَ، أَنْ تُصَلِّيَ

تو که آن را آفریدی و در سایه ات مستقر گردید و آن نام از تو به دیگری نرسد که درود فرستی

عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَأَنْ تَجْعَلَنَا مِنَ الْعَامِلِينَ فِيهِ

بر محمد و خاندان پاک او و قرار دهی ما را از کسانی که در این ماه به طاعت تو عمل کنیم

بِطَاعَتِكَ، وَالْأَمَلِينَ فِيهِ لِشَفَاعَتِكَ، اللَّهُمَّ اهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ السَّبِيلِ،

و آنان که در این ماه آرزوی شفاعت تو را دارند خدایا ما را به راه راست راهنمایی فرما

وَاجْعَلْ مَقِيلَنَا عِنْدَكَ خَيْرَ مَقِيلٍ، فِي ظِلِّ ظَلِيلٍ، وَ مُلْكٍ جَزِيلٍ، فَإِنَّكَ

و قرار ده جایگاه ما را در نزد خود بهترین جایگاه در سایه همیشگی رحمت و سلطنت با عظمت زیرا که تو ما را

حَسْبُنَا وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، اللَّهُمَّ أَقْلِبْنَا مُفْلِحِينَ مُنْجِحِينَ، غَيْرَ مَغْضُوبٍ

کافی هستی و نیکو و کیلی هستی خدایا ما را برگردان به حال رستگاری و کامیابی که نه در زمره غضب شدگان

عَلَيْنَا وَلَا ضَالِّينَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ

باشیم و نه از جمله گمراهان به رحمت ای مهربانترین مهربانان خدایا از تو خواهم

بِعِزَّتِكَ مَغْفِرَتِكَ، وَ بِوَجِبِ رَحْمَتِكَ، أَسْأَلُكَ مِنَ كُلِّ إِثْمٍ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ

به حق و سایل حتمی آمرزشت و به آن رحمت که بر خویش واجب کردی که مرا از هر گناهی سالم داری و از هر

نیکی

كُلِّ بَرٍّ، وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ، وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ، اللَّهُمَّ دَعَاكَ الدَّاعُونَ

بهره مند سازی و به بهشتم برسانی و از آتش دوزخ نجاتم بخشی خدایا خوانندگان تو را خواندند

وَدَعَوْتِكَ، وَ سَأَلَكَ السَّائِلُونَ وَ سَأَلْتُكَ، وَ طَلَبَ إِلَيْكَ الطَّالِبُونَ وَ طَلَبْتُ

و من نیز خواندمت و درخواست کنندگان از تو خواستند و من نیز از تو خواستم و جویندگان از تو جویا شدند و

من

إِلَيْكَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ التَّقِيُّ وَالرَّجَاءُ، وَ إِلَيْكَ مُنْتَهَى الرَّغْبَةِ وَ الدُّعَاءِ، اللَّهُمَّ

هم تو را جویا شدم خدایا تویی مورد اعتماد و امید و بسوی توست آخرین مرحله میل و اشتیاق و دعا خدایا

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلِ الْيَقِينَ فِي قَلْبِي، وَالنُّورَ فِي بَصْرِي،

درود فرست بر محمد و آتش و بنه یقین را در دلم و روشنی در دیده ام

وَالنَّصِيحَةَ فِي صَدْرِي، وَذَكَرَكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ عَلَى لِسَانِي، وَرَزَقًا وَاسِعًا
و خیرخواهی در سینه ام و ذکر خود را در شب و روز بر زبانم و روزی وسیع
غَيْرَ مَمْنُونٍ، وَلَا مَحْظُورٍ فَارْزُقْنِي، وَبَارِكْ لِي فِيمَا رَزَقْتَنِي، وَاجْعَلْ
بی منت و بی مانعی روزیم گردان و در آنچه نصیب کرده ای برکت ده و بی نیازی
غِنَايَ فِي نَفْسِي، وَرَغْبَتِي فِيمَا عِنْدَكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.
مرا در نفس خودم قرار ده و اشتیاقم را بدانچه نزد توست به رحمتت ای مهربانترین مهربانان.
سپس به سجده برو و صد مرتبه بگو:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِمَعْرِفَتِهِ، وَخَصَّنَا بِوِلَايَتِهِ، وَوَقَّفَنَا لِطَاعَتِهِ، شُكْرًا شُكْرًا.
ستایش خاص خدایی است که ما را به معرفت خویش راهنمایی کرد و به دوستی خویش مخصوص گردانید و به
طاعتش موفق داشت خدا را شکر.

آنگاه سر از سجده بردار و بگو:

اللَّهُمَّ إِنِّي قَصَدْتُكَ بِحَاجَتِي، وَاعْتَمَدْتُ عَلَيْكَ بِمَسْئَلَتِي، وَتَوَجَّهْتُ
خدایا من برای حاجتم تو را قصد کردم و در مورد خواسته ام بر تو اعتماد کردم و به وسیله پیشوایان و سرورانم
إِلَيْكَ بِأَيْمَتِي وَسَادَتِي، اللَّهُمَّ أَنْفَعْنَا بِحُبِّهِمْ، وَأَوْرِدْنَا مَوْرِدَهُمْ، وَأَرْزُقْنَا
بسوی تو رو آوردم خدایا به دوستی ایشان ما را سودمند کن و در جایگاه آنها واردمان کن و همنشینان ایشان را
مُرَافَقَتَهُمْ، وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ فِي زُمْرَتِهِمْ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. (۳)
روزی ما گردان و در زمره آنان ما را داخل بهشت گردان به رحمتت ای مهربانترین مهربانان.

۱. محمد بن عبدالله، معروف به ابن بطوطه، عالم و سیاح معروف، اهل مراکش بوده و در قرن هشتم هجری می زیسته است؛ مدت سیاحت او سی سال طول کشید. او آنچه را در این مدت دیده بود، تدوین کرد که تحت عنوان «رحله ابن بطوطه» منتشر شده و کتاب او به فارسی به نام «سفرنامه ابن بطوطه» ترجمه شده است.
۲. سفرنامه ابن بطوطه، جلد ۱، صفحه ۱۸۵ و انوار البهیة، صفحه ۸۰ (با اندکی تصرف).
۳. بلدالامین، صفحه ۱۸۳.

روز بیست و هفتم ماه

بیست و هفتم رجب، روز مبعث است که روز بسیار شریف و با ارزشی است.

رسول خدا(صلی الله علیه و آله) هنگامی به رسالت مبعوث شد که مردم در جهالت و گمراهی به سر می بردند؛ آثار توحید از میان رفته و فروغ انسانیت خاموش گشته بود؛ عقاید مردم دستخوش خرافات و تحریفات گشته و اهداف والای انبیای پیشین، به فراموشی سپرده شده بود و بت پرستی، جنایت، زنده به گور کردن دختران، ظلم و بیدادگری، غارت و خونریزی، پایمال کردن حقوق ضعیفان و فحشا و منکرات، بر سراسر جزیره العرب حکومت می کرد.

مردم سایر کشورها نیز، هر کدام به نوعی گرفتار چندگانه پرستی بودند و محبت و عدالت از میانشان رخت بر بسته و فضایل و ارزش های انسانی به افول گراییده بود.

خداوند متعال، در چنین عصری، حضرت محمد(صلی الله علیه و آله) را برای هدایت بشر، به رسالت برگزید تا مردم را از بت پرستی و شرک، به توحید و خدا پرستی دعوت کند و آنان را از تاریکی گناه، و ظلمت های جهل، رهنیاده و به سرچشمه ایمان و دانش، و پاکی و تقوا رهنمون گردد. «مبعث» تحوّل شگرف در زندگی جامعه بشری و رستاخیزی عظیم در روح انسانها به وجود آورد و جا دارد که روز بعثت رسول خدا(صلی الله علیه و آله) را روز «توحید» و «احیای ارزشهای انسانی» بنامیم. گرامی داشت این روز و تجلیل از رسول گرامی اسلام و تشکیل مجالس و محافل جشن و سرور، در حقیقت تجلیل از اهداف بلند آن معلّم بشریت و اعلام وفاداری به توحید، نبوت و همه ارزشهای والایی است که از سوی نبی مکرم اسلام(صلی الله علیه و آله) به جامعه بشری عرضه شده است. در روایتی از امام صادق(علیه السلام) روز مبعث به عنوان شریفترین اعیاد یاد شده است. (۱) در هر حال بزرگان برای این روز، اعمالی ذکر کرده اند:

اول: **غسل** کردن در این روز مستحب است. (۲)

دوم: **روزه**؛ این روز در میان روزهای سال یکی از چهار روزی است که روزه گرفتن آن فضیلت بسیار دارد و پاداش فراوانی برای آن نقل شده است.

در روایتی از امام صادق (علیه السلام) می خوانیم: «هر کس در روز بیست و هفتم رجب روزه بگیرد، خداوند برای او پاداش روزه هفتاد سال را می نویسد». (۳)

سوم: زیاد **صلوات** فرستادن.

در روایتی از امام صادق (علیه السلام) نقل شده است که: «در این روز روزه می گیری و بر محمد و آلش زیاد صلوات می فرستی». (۴)

چهارم: **زیارت** رسول خدا و امیر مؤمنان (علیهما السلام) است. (۵)

پنجم: دوازده رکعت **نماز** است.

از «ریان بن صلت» نقل شده است که هنگامی که امام محمد تقی (علیه السلام) در بغداد بود، روز نیمه رجب و روز بیست و هفتم رجب را روزه می گرفت و همه ملازمان و یاران آن حضرت نیز روزه گرفتند؛ آنگاه به ما فرمودند، دوازده رکعت نماز بجا آوریم (هر دو رکعت به یک سلام) که در هر رکعت، «حمد» و «سوره ای» بخوانیم و هنگامی که نمازها به پایان رسید، هر یک از سوره های **حمد**، **توحید** و **معوذتین** (فلق و ناس) را **چهار** مرتبه بخوانیم؛ آنگاه **چهار** مرتبه گفته شود:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ؛ و **چهار** مرتبه: اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا و **چهار** مرتبه: لَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا. (۶)

ششم: دوازده رکعت **نماز** دیگر:

«شیخ طوسی»، از حسین بن روح (رحمه الله) روایت کرده است که: در این روز دوازده رکعت نماز بجا می آوری و در هر رکعت **حمد** و هر سوره ای که خواستی می خوانی و پس از هر دو رکعت و سلام نماز، می خوانی:

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ

ستایش خاص خدایی است که فرزندی برای خود نگرفته و شریکی در فرمانروایی ندارد و

يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ، وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا، يَا عُدَّتِي فِي مُدَّتِي، يَا صَاحِبِي فِي

یاوری از خوار شدن ندارد (چون خواری ندارد) و به کمال بزرگی او را یاد کن ای توشه من در دوران عمرم ای رفیق من در

شِدَّتِي، يَا وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي، يَا غِيَاثِي فِي رَغْبَتِي، يَا نَجَاحِي فِي حَاجَتِي،

سختیم ای سرپرست من در نعمتم ای فریادرس من در آنچه خواهم ای بر آرنده حاجتم

يَا حَافِظِي فِي غَيْبَتِي، يَا كَافِيَّ (كَافِي) فِي وَحْدَتِي، يَا نَسِيَّ فِي وَحْشَتِي،

ای نگهبان من در غیابم ای کفایت کننده ام در گوشه تنهایی ای همدم در وحشتم

أَنْتَ السَّاتِرُ عَوْرَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ، وَأَنْتَ الْمُقِيلُ عَثْرَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ،

تویی پرده پوش عیبهای من پس ستایش تو راست و تویی نادیده گیرنده لغزشم پس ستایش تو را است

وَأَنْتَ الْمُنْعِشُ صِرْعَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَسْتُرْ

و تویی برخیزاننده من هنگام افتادنم پس ستایش تو راست درود فرست بر محمد و آل محمد و بیوشان

عَوْرَتِي، وَآمِنْ رَوْعَتِي، وَأَقْلِنِي عَثْرَتِي، وَاصْفَحْ عَن جُرْمِي، وَتَجَاوَزْ

عیبم را و ایمنی بخش هراسم را و نادیده گیر لغزشم را و چشم بیوش از جرمم و بگذر

عَنْ سَيِّئَاتِي فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ، وَعَدَّ الصَّدَقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ.

از گناهانم در زمره بهشتیان بدان وعده راستی که بدانها داده شده.

وقتی که نماز و دعا، پایان یافت، هر یک از سوره های حمد، اخلاص، معوذتین، کافرون، انا انزلناه و آیه الكرسي را

هفت مرتبه می خوانی. سپس **هفت** بار می گویی: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَ

آنگاه **هفت** مرتبه می گویی: اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا؛ پس از آن، هرچه از خدا می خواهی طلب نما. (۷)

هفتم: دعایی است که وقتی امام موسی بن جعفر (علیهما السلام) را در روز ۲۷ رجب سال ۱۷۹ هجری از مدینه به

سوی بغداد حرکت دادند، آن را خواند:

يَا مَنْ أَمَرَ بِالْعَفْوِ وَالتَّجَاوُزِ، وَضَمَّنَ نَفْسَهُ الْعَفْوَ وَالتَّجَاوُزَ، يَا مَنْ عَفَى

ای که دستور داده به عفو و گذشت و خود او هم عفو و گذشت (از گنهکاران را) ضمانت کرده ای که عفو کرده

وَتَجَاوَزَ، أَعْفُ عَنِّي وَتَجَاوَزْ يَا كَرِيمُ، اللَّهُمَّ وَقَدْ أَكْدَى الطَّلَبُ، وَأَعْيَتِ

و گذشت فرمودی مرا مورد عفو و گذشت خویش قرار ده ای کریم خدایا جستجو به جایی نرسید و راه چاره

الْحِيلَةُ وَالْمَذْهَبُ، وَدَرَسَتِ الْأُمَالُ، وَأَنْتَقَطَعَ الرَّجَاءُ إِلَّا مِنْكَ، وَحَدَّكَ لَا

و رفتن بسته شد و آرزوها کهنه گشت و امید بریده شد جز از تو که یکتایی

شَرِيكَ لَكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَجِدُ سُبُلَ الْمَطَالِبِ إِلَيْكَ مُشْرَعَةً، وَمَنَاهِلَ

و شریکی نداری خدایا من بخوبی می یابم که راههای جستجو بسوی تو گشوده است و آبشخورهای

الرَّجَاءِ لَدَيْكَ مُتَرَعَةً، وَأَبْوَابَ الدُّعَاءِ لِمَنْ دَعَاكَ مُفْتَحَةً، وَالْإِسْتِعَانَةَ

امید در نزد تو پر از آب است و درهای دعا برای کسی که تو را بخواند باز است و یاریت

لِمَنْ اسْتَعَانَ بِكَ مُبَاحَةً، وَأَعْلَمَ أَنَّكَ لِدَاعِيكَ بِمَوْضِعِ إِجَابَةٍ، وَلِلصَّارِحِ

برای آن کس که از تو یاری خواهد آماده و مباح است و بخوبی می دانم که تو آماده اجابت دعای خوانندگان هستی و مهبای فریادرسی

إِلَيْكَ بِمَرَصَدِ إِغَاثَتِهِ، وَأَنَّ فِي اللَّهْفِ إِلَى جُودِكَ، وَالضَّمَانِ بِعِدَّتِكَ عَوْضًا

فریادخواهان از درگاهت می باشی و این را هم می دانم که در پناهنده شدن به جود تو و اعتماد به وعده تو عوضاً کاملی

مِنْ مَنَعِ الْبَاحِلِينَ، وَمَنْدُوحَةً عَمَّا فِي أَيْدِي الْمُسْتَائِرِينَ، وَأَنَّكَ لَا

از منع بخیلان و بی نیازی وسیعی است از آنچه در دست توانگران و ثروتمندان است و می دانم که تو

تَحْتَجِبُ عَنْ خَلْقِكَ إِلَّا أَنْ تَحْجُبَهُمُ الْأَعْمَالُ دُونَكَ، وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ

از خلق خویش در حجاب نشوی مگر آن که اعمال ایشان میان تو و ایشان حجاب قرا دهد و این را هم دانسته ام که

أَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ إِرَادَةِ يَخْتَارِكَ بِهَا، وَقَدْ نَاجَاكَ بِعَزْمِ الْإِرَادَةِ

بهترین توشه کسی که به سوی تو کوچ کند یک تصمیم جدی و نیرومندی است که تو را بدان اختیار کند و با چنین تصمیمی

قَلْبِي، وَأَسْأَلُكَ بِكُلِّ دَعْوَةٍ دَعَاكَ بِهَا رَاجٍ بَلَّغْتَهُ أَمَلَهُ، أَوْ صَارِحُ إِلَيْكَ

دل من با تو به راز و نیاز پرداخته از تو خواهم به حق هر دعایی که تو را دعا کرده بدان شخص امیدواری که به آرزویش رسانده ای یا فریادخواهی که به

أَغَثْتَ صَرَخَتَهُ، أَوْ مَلْهُوفُ مَكْرُوبٍ فَرَجَّتْ كَرْبَهُ، أَوْ مُذْنِبٌ خَاطِئٌ

درگاه تو فریادخواهی کرده و به دادش رسیده یا دلسوخته گرفتاری که تو گرفتاریش را بر طرف کرده یا گنهکار خطاپیشه ای

غَفَرْتَ لَهُ، أَوْ مُعَافَى أَتَمَمْتَ نِعْمَتَكَ عَلَيْهِ، أَوْ فَقِيرٌ أَهْدَيْتَ غِنَاكَ إِلَيْهِ،

که تو او را آمرزیده ای یا تندرستی که نعمت را بر او تمام کرده ای یا نداری که از توانگری خود به او داده ای

وَلِتِلْكَ الدَّعْوَةُ عَلَيْكَ حَقٌّ، وَعِنْدَكَ مَنْزِلَةٌ، إِلَّا صَلَّيْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ

و چنین دعایی به درگاهت حقی پیدا کرده در پیش تو منزلت و مقامی یافته که درود فرستی بر محمد و آل

مُحَمَّدٍ، وَقَضَيْتَ حَوَائِجِي حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَهَذَا رَجَبٌ

محمد و برآوری حاجاتم را حاجات دنیا و آخرت و این ماه رجب

الْمُرْجَبُ الْمُكْرَمُ، الَّذِي أَكْرَمْتَنَا بِهِ، أَوَّلُ أَشْهُرِ الْحُرْمِ، أَكْرَمْتَنَا بِهِ مِنْ بَيْنِ

المرجب و ماه گرامی است آن ماهی که نخستین ماه محترم است و ما را بدان گرامی داشته ای از میان سایر

الْأَمَمِ، يَا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ، فَنَسْتُلُكَ بِهِ وَيَا سَمِيكَ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ

امتها ای صاحب جود و کرم پس به حق این ماه از تو خواهیم و به حق نام اعظم تو ... آن

الْأَعْظَمِ، الْأَجَلُّ الْأَكْرَمِ، الَّذِي خَلَقْتَهُ فَاسْتَقَرَّ فِي ظِلِّكَ، فَلَا يَخْرُجُ مِنْكَ

نام برتر و گرامی تری که آن را آفریدی پس در زیر سایه رحمت مستقر گردید و از تو به

إِلَى غَيْرِكَ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَأَهْلَ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَتَجْعَلَنَا مِنْ

دیگری نرسد که درود فرستی بر محمد و خاندان پاکش و قرار دهی ما را از کسانی که

الْعَامِلِينَ فِيهِ بِطَاعَتِكَ، وَالْأَمِلِينَ فِيهِ بِشَفَاعَتِكَ، اللَّهُمَّ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ

در این ماه به طاعتت عمل کنیم و آنان که در این ماه آرزوی شفاعت را دارند خدایا ما را به راه راست هدایت

فرما

السَّبِيلِ، وَاجْعَلْ مَقِيلَنَا عِنْدَكَ خَيْرَ مَقِيلٍ فِي ظِلِّ ظَلِيلٍ، فَإِنَّكَ حَسْبُنَا

و جایگاه ما را در پیش خود بهترین جایگاه در زیر سایه همیشگی ات قرار ده که براستی تو ما را بسی

و نِعْمَ الْوَكِيلُ، وَالسَّلَامُ عَلَيَّ عِبَادِهِ الْمُصْطَفَيْنِ، وَصَلَاتُهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ،

و نیکو و کیلی هستی و سلام بر بندگان برگزیده اش و درود او بر ایشان

اللَّهُمَّ وَبَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا الَّذِي فَضَّلْتَهُ، وَبِكِرَامَتِكَ جَلَّلْتَهُ،

همگی و نیز خدایا مبارک گردان برای ما در این روزی که آن را برتری دادی و به کرامت خویش آن

و بِالْمَنْزِلِ الْعَظِيمِ الْأَعْلَى أَنْزَلْتَهُ، صَلَّى عَلَيَّ مَنْ فِيهِ إِلَى عِبَادِكَ أَرْسَلْتَهُ،

را بزرگ کردی و به جایگاه بزرگ والاتری آن را جای دادی درود فرست بر آن کس که او را در این ماه به سوی

بندگان

و بِالْمَحَلِّ الْكَرِيمِ أَحَلَلْتَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً دَائِمَةً تَكُونُ لَكَ شُكْرًا،

فرستادی و او را به مقام بزرگی درآوردی خدایا درود فرست بر او درودی همیشگی که

و لَنَا ذُخْرًا، وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا، وَاخْتِمْ لَنَا بِالسَّعَادَةِ إِلَى مُنْتَهَى

برای تو سپاسگزاری باشد و برای ما ذخیره ای و قرار ده برای ما در کارمان آسانی و تا پایان عمرمان با

خوشبختی

أَجَالِنَا، وَقَدْ قَبِلْتَ الْإِسِيرَ مِنْ أَعْمَالِنَا، وَبَلَّغْنَا بِرَحْمَتِكَ أَفْضَلَ أَمَالِنَا،

ما را مقرون دار و تو ای خدا براستی چنانی که اعمال اندک ما را پذیرفتی و به رحمت خویش ما را به

إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَآلِهِ وَسَلَّمَ. (۸)

بهترین آرزوهایمان برسان همانا تو بر هر چیز توانایی و درود و تحیت خدا بر محمد و آلش باد.

۱. اقبال، صفحه ۶۷۳.
۲. مصباح المتهدّ، صفحه ۸۱۴.
۳. اقبال، صفحه ۶۷۳. (به همین مضمون چند روایت دیگر را نیز نقل کرده اند).
۴. همان مدرک، صفحه ۶۷۴ و زاد المعاد، صفحه ۴۰.
۵. زاد المعاد، صفحه ۴۰.
۶. مصباح المتهدّ، صفحه ۸۱۴، و زاد المعاد، صفحه ۴۰.
۷. مصباح المتهدّ، صفحه ۸۱۶ و اقبال، صفحه ۶۷۶. (در زاد المعاد، صفحه ۴۰، می گوید: این نماز، به سند معتبر از حضرت صاحب الامر(علیه السلام) نقل شده است).
۸. اقبال، صفحه ۶۷۷ و مصباح المتهدّ، صفحه ۸۱۴ و زاد المعاد، صفحه ۴۱. (با اندکی تفاوت).